

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

"Стратегія сталого розвитку природи і суспільства"

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 101 "Екологія"

Освітня програма «Охорона навколишнього середовища»

Рік навчання 1, семестр 1

Форма навчання денна і заочна

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова викладання українська

професор, докт. пед. наук Боголюбов В.М.

bogvol@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=683>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Вивчення нормативної професійно-орієнтованої дисципліни "Стратегія сталого розвитку" передбачає міждисциплінарний і системний підхід до вивчення основних проблем, які виникають при взаємодії людини і навколишнього середовища з точки зору принципів і стратегій сталого розвитку. У відповідності до рекомендацій Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.), „Порядку денного на 21 сторіччя”, "Стратегії сталого розвитку України до 2020 р." і "Цілей сталого розвитку України до 2030 року" вивчення проблем переходу до сталого розвитку має входити складовою частиною в навчальні програми підготовки фахівців всіх спеціальностей, або ж бути організовано як окремий загальний курс в рамках освітньої програми. Вивчення даного курсу в НУБіП України реалізує другий підхід. При вивченні цієї дисципліни студенти отримують знання за трьома напрямками сталого розвитку: *розвиток суспільства, економічний розвиток суспільства та шляхи подолання проблем навколишнього середовища*, як рушійні сили переходу до сталого розвитку.

Напрямок "*розвиток суспільства*" включає в себе знайомство з розвитком суспільних інститутів, а також їх ролі у перетворенні і розвитку демократичних систем, які дозволяють забезпечувати високий рівень свободи і якості життя.

Напрямок "*економічний розвиток*" ставить на меті необхідність врахування всіх екологічних обмежень пов'язаних з ековиробничою діяльністю людини.

Напрямок "*шляхи подолання проблем навколишнього середовища*" сприяє усвідомленню того, які є природні ресурси, наскільки це середовище стійке і як на нього впливає економічна діяльність людини.

Особлива увага в курсі приділяється розвитку ідей природного капіталізму і "синьої економіки", як основи економіко-технологічному розвитку суспільства, спрямованого на збереження і відновлення природних ресурсів.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК4. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

СК13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

СК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

Програмні результати вивчення дисципліни (ПРН):

ПРН3. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання.

ПРН05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень

ПРН14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

ПРН15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції /, практичні, самоств.р.)	Результати навчання	Завдання	Кількість балів
МОДУЛЬ 1				
Тема 1. Вступ. Основні поняття і визначення сталого розвитку.	2/4/10	Розглянути основні поняття і визначення, історію виникнення концепції СР. Предмет, об'єкт та завдання вивчення дисципліни.	Самостійна робота: творче завдання	10
Тема 2. Міжнародні документи по сталому розвитку	2/4/10	Вивчити документи і Декларації міжнародних конференцій з навколишнього середовища і розвитку 1992, 2002, 2012 рр. Доповідь "Наше спільне майбутнє".	Семінар 1	10
		Концепції і стратегії СР країн ЄС. Особливості концепції освіти для СР	Самостійна робота: творче завдання	10

Тема 3. Поняття про системи. Принципи функціонування систем	1/2/5	Властивості систем. Головні положення системного підходу і системного аналізу.	Семінар 3	10
Тема 4. Формування системи суспільство-природа	2/4/9	Проблеми переходу суспільства до сталого розвитку.	Семінар 2,	10
		Природно-ресурсний потенціал України. Розрахунок свого екологічного сліду	Самостійна робота: творче завдання	10
		Принципи і механізми функціонування систем. Умови прогресивного розвитку соціально-екологічних систем	Самостійна робота: творче завдання	10
Модуль 2				
Тема 5. Наукові передумови формування принципів сталого розвитку	2/4/10	Загальносистемні закономірності взаємовідносин людини і природи, закономірності розвитку системи "людина-природа"	Семінар 4	10
		Особливості збалансованого природокористування і використання екосистемних послуг	Самостійна робота: творче завдання	20
Тема 6.. Розвиток суспільства і природні ресурси	2/4/10	Поняття про розвиток. Вчення В.І. Вернадського про біосферу і ноосферу, основні етапи еволюції біосфери	Семінар 5	20
		Природно-ресурсний потенціал України. Розрахунок свого екологічного сліду	Самостійна робота: творче завдання	10
Тема 7. Принципи забезпачення сталого розвитку	1/2/5	Принципи функціонування соціально-економічних систем	Самостійна робота: творче завдання	10
Модуль 3.				
Тема 8. Екологічна політика та інституційні показники сталого розвитку	2/4/9	Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України до 2030"	Семінар 6	10
Тема 9. Цілі сталого розвитку.	1/2/5	Цілі тисячоліття. Глобальні цілі сталого розвитку. ЦСР Україна 2030.	Самостійна робота: творче завдання	5

Тема 10. Індикатори сталого розвитку.	1/2/5	Три блоки індикаторів сталого розвитку, методика розрахунку агрегованих індикаторів	Семінар 7	
Тема 11. Особливості формування стратегій місцевого сталого розвитку.	1/2/5	Місцевий план дій з охорони довкілля. Посібник з місцевого порядку денного. Роль місцевих громад у розробці і виконанні місцевих планів дій з охорони довкілля	Семінар 10	5
Тема 12. Альтернативні стратегії розвитку людства	1/2/5	Розробка регіональних стратегій сталого розвитку в Україні.	Практична робота 1	20
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Презентації, звіти, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету та лектором) Запізнення на лекції та практичні заборонені, як студентам, так і лектору

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аналіз державних стратегічних документів щодо врахування адаптованих для України Цілей сталого розвитку до 2030 року. - <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/sdg-goals-ua-govt-strategies-summary.html>.
2. Андерс Війкман та Крістіан Сконберг. Циркулярна економіка та переваги для суспільства. - <http://www.clubofrome.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/The-Circular-Economy-CoR-UA-2.pdf>.
3. Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку / Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г. та ін.. – Херсон: Олді-плюс, 2018. – 446 с.
4. Браун, Лестер. (2013) 2013. *Екоекономіка*. 1-е вид. Тейлор і Френсіс. <https://www.perlego.com/book/1577190/ecoeconomy-building-an-economy-for-the-earth-pdf>. Хом'як І.В. Екосистемологія: Навчальний посібник. / Хом'як І.В. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 235 с.
5. Зубко К.Ю. Оцінка наслідків антропогенного впливу на природу і суспільство. ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО. Випуск 9 / 2017. С. 826-831.
6. Медоуз Д.Х., Межі зростанн. 30 років потому. *Rabulum*, 2018. 304 с.
7. Гуцуляк Г.Д. Принципи оцінки екологічних ситуацій. Збалансоване природокористування № 2/2019. С. 73-79.